

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **J. Š.**, zast. Mgr. Michaelem Brázdou, advokátem se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2014, č. j. MPSV-UM/4080/14/4S-JMK, sp. zn. SZ/542/2014/4S-JMK,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně (dále též „Úřad práce“) nebyla žalobci přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje podle ust. § 2 odst. 5 písm. a) a ust. § 36 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále též „ZPHN“) s odůvodněním, že úřad práce shledal žádost neopodstatněnou, neboť příspěvek na péči i jeho navýšení nejsou rozhodným příjmem pro stanovení výše dávek pomoci v hmotné nouzi a odejmutím příspěvku

na péči nebylo nikterak dotčeno životní minimum žadatele. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání, rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 5. 2014, č. j. MPSV-UM/4080/14/4S-JMK, sp. zn. SZ/542/2014/4S-JMK bylo odvolání žalobce zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno.

Ve včas podané žalobě napadl žalobce rozhodnutí žalovaného, domáhal se jeho zrušení. Usnesením ze dne 18. 8. 2014, č. j. 22 A 73/2014-13 byl na jeho žádost za splnění podmínek ust. § 35 odst. 8 věty první s.ř.s. ustanoven žalobce pro předmětné řízení, a to Mgr. Michael Brázda, advokát se sídlem Příkop 8, 602 00 Brno. Na základě výzvy Krajského soudu v Brně bylo dne 29. 9. 2014 doručeno zdejšímu soudu podání žalobce označené „doplnění žaloby“, jímž upřesnil žalobní námitky.

Žalobce namítl, že jím nebyly odstraněny vady v právním posouzení věci ze strany orgánu I. stupně, přičemž žalovaný se v právním posouzení věci dopustil stejných chyb jako orgán I. stupně, čímž porušil ust. § 2 zákona č. 500/2004 Sb. Žalobce v průběhu správního řízení poukazoval na oprávněnost vzneseného nároku, když byl v měsíci prosinci a lednu nepřiznán příspěvek na péči v celkové výši 5.000 Kč, kdy se jednalo o pravidelný příspěvek, který sloužil k zajištění základních životních potřeb syna žalobce a zajištění péče o něj, neboť tento je na péči třetí osoby prokazatelně závislý z důvodu svého zdravotního stavu. V důsledku nepřiznání příspěvku na péči za měsíc prosinec a leden, kdy žalobce k tomuto uvádí, že příspěvek na péči byl vždy vyplácen k 10. Dni měsíce, na něž byl příspěvek přiznán, přičemž k vydání rozhodnutí o nepřiznání příspěvku na péči za měsíc prosinec a leden došlo až v rámci čtvrtého týdne měsíce prosince, se žalobce ocitl v situaci, kdy neměl ani prostředky k zajištění základních životních potřeb jeho syna a zajištění řádné péče o něj.

Dle názoru žalobce bylo řízení o žádosti vedené před správním orgánem I. stupně, shodně jako před žalovaným, zatíženo základními procesními vadami a napadené rozhodnutí je v důsledku toho nezákonné. Především se jedná o nesprávné tvrzení, že žalobci nevznikl žádný jednorázový výdaj, neboť v důsledku nepřiznání příspěvku na péči fakticky vznikly žalobci výdaje, které byly běžně hrazeny z příspěvku na péči, tedy výdaje přímo související s péčí o syna žalobce.

Současně žalobce namítá nesprávnost postupu v případě namítané nemožnosti vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí. Jak plyne z napadeného rozhodnutí, byly podklady pro rozhodnutí správního orgánu I. stupně tvořeny nejen žalobcem předloženými podklady, ale také dalšími skutečnostmi, známými správnímu orgánu z úřední činnosti. Z uvedeného vyplývá, že podklady pro vydání rozhodnutí tedy netvořily výhradně podklady, které předložil správnímu orgánu žadatel – žalobce, a proto nebyly splněny podmínky pro postup v souladu s ust. § 74 zákona č. 111/2006 Sb. Správní orgán I. stupně, reflektující tuto skutečnost, umožnil žalobci seznámit se s podklady a vyjádřit se k nim, kdy tento ze zdravotních důvodů v předmětnou dobu byl nemocen a řádně omluven. Omluvou ipso facto vyjádřil žalobce svou vůli vyjádřit se k podkladům v souladu s ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., a očekával proto stanovení náhradního termínu možnosti seznámit se s podklady a vyjádřit se k nim, k čemuž ovšem nedošlo a správní orgán I. stupně proto nesplnil svou zákonnou povinnost dle citovaného ustanovení, čímž zatížil své rozhodnutí vadou nezákonnosti.

Dále je pravdou, že na předmětnou dávku neexistuje právní nárok a je tedy fakultativní. Orgán pomoci v hmotné nouzi proto musí zohlednit a vzít v úvahu konkrétní podmínky a momentální životní situaci žadatele, jeho majetkové a sociální poměry, a po náležité správní úvaze a posouzení všech okolností případu rozhodnout, zda dávku poskytne, či nikoliv. Svě rozhodnutí pak musí náležitě a důvěryhodně odůvodnit tak, aby z něj bylo jasné, na základě jakých podkladů rozhodl a jaké důkazy ve věci provedl, aby bylo z této části rozhodnutí zřejmé, že vychází z náležitě zjištěného skutečného stavu věci. Obsahem rozhodnutí pak musí být dle zákona především rozbor a zhodnocení podkladů rozhodnutí a uvedení, jakými úvahami se správní orgán při jejich hodnocení řídil. Uvedené podmínky orgány obou stupňů nesplnily, rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné, kdy došlo ze strany správních orgánů k porušení ust. § 2 ve spojení s ust. § 68 odst. 3 správního řádu.

Vzhledem k výše uvedenému navrhl, aby napadené rozhodnutí žalovaného bylo zrušeno a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení.

V písemném vyjádření doručeném Krajskému soudu v Brně dne 15. 10. 2014 žalovaný neuznal oprávněnost žalobcových námitek a k věci uvedl následující:

Žalobce v žádosti uvádí, že nemá prostředky na základní potřeby. K zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb slouží dávka pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí poskytovaný podle ust. § 21 a následujících ZPHN posuzovanou osobou pro tuto dávku je nezletilý syn žalobce. Výživa a ostatní základní osobní potřeby žalobce a jeho syna jsou tedy zajištěny jejich příjmy (přídavek na dítě) a vypláceným příspěvkem na živobytí. Vyplácení nebo naopak nevyplácení příspěvku na péči je naprosto irelevantní, neboť z této dávky základní potřeby vůbec nemají být hrazeny, je poskytována k jinému účelu použití.

Jak vyplývá z výše uvedeného, žalobci nemohla být dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje v žádném případě přiznána, neboť mu především žádný jednorázový výdaj nevznikl. Dávky mimořádné okamžité pomoci rovněž nemohou nahrazovat žádné sociální dávky, tedy ani dávky podmíněné zdravotním stavem. Úřad práce správně posoudil situaci jako neodůvodněnou pro přiznání dávky a žádost shledal neopodstatněnou.

Žalobce v odvolání namítá, že mu nebyla dána možnost se vyjádřit a seznámit se s podklady pro rozhodnutí před vydáním napadeného rozhodnutí. Podle ust. § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), musí být účastníkům před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Podle ust. § 74 ZPHN povinnost správního orgánu dát žalobci před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, jednalo se pouze o podklady, které správnímu orgánu předložil tento žalobce. Vzhledem k tomu, že podklady pro vydání rozhodnutí byly pouze podklady doložené žalobcem a skutečnosti známé správnímu orgánu z úřední činnosti (§ 50 odst. 1 správního řádu), postupoval úřad práce správně.

Za daného stavu proto žalovaný pokládal žalobu za neopodstatněnou a navrhl její zamítnutí.

Ze správního spisu soud zjistil, že žádost o mimořádnou okamžitou pomoc podal žalobce dne 3. 1. 2014 s tím, že mu byl neoprávněně odejmut příspěvek na péči ve výši 5.000 Kč měsíčně. Rozhodnutím úřadu práce ze dne 19. 2. 2014, č. j. 3811/2014/KUR nebyla mu přiznána dávka mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje, neboť důvody jím uváděné, tj. porušení zákona úřadem práce, neboť mu byl protiprávně odebrán příspěvek na péči „nebyl shledán relevantním“. Odejmutím příspěvku na péči nebylo nikterak dotčeno životní minimum žadatele, neboť příspěvek na péči i s navýšením dle ust. § 12 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, v platném znění, není rozhodným příjmem pro stanovení výše a nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi – příspěvek na živobytí, jehož je žadatel dlouhodobým příjemcem. V odvolání ze dne 5. 3. 2014 uvedl žalobce, že s rozhodnutím nesouhlasí, uvedl, že v rozhodnutí se na jedné straně píše, že je zcela ponecháno na úvaze příslušného správního orgánu, zda se jedná o osobu v hmotné nouzi a zda je tato situace odůvodněná pro přiznání dávky, na straně druhé je uvedeno, že příspěvek na péči není započítáván do dávek pomoci hmotné nouze, a proto, ač příspěvek má či nemá, nemá nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci. Přitom z částky 5.000 Kč je prakticky nemožné řádně uhradit bydlení a základní životní potřeby. Zároveň namítl, že mu nebyla dána možnost se vyjádřit a seznámit s podklady pro rozhodnutí před vydáním napadeného rozhodnutí. Rozhodnutím žalovaného ze dne 2. 5. 2014, č. j. MPSV-UM/4080/14/4S-JMK, sp. zn. SZ/542/2014/4S-JMK bylo odvolání žalobce zamítnuto a rozhodnutí správního orgánu I. stupně bylo potvrzeno.

Právní názor Krajského soudu v Brně:

Soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, když byl vázán rozsahem a důvody, které žalobce uplatnil v žalobce (ust. § 75 odst. 2 s.ř.s.). Při přezkoumání rozhodnutí žalovaného vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (ust. § 75 odst. 1 s.ř.s.).

Vzhledem ke splnění zákonných podmínek dle ust. § 51 odst. 1 s.ř.s. soud rozhodl ve věci bez nařízení jednání.

Podle ust. § 1 odst. 1 ZPHN tento zákon upravuje poskytování pomoci k zajištění základních životních podmínek fyzických osob, které se nachází v hmotné nouzi, prostřednictvím dávek pomoci v hmotné nouzi.

Podle ust. § 2 odst. 4 citovaného zákona za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a její celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se rozumí zejména živelní pohroma (např. povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie.

Podle ust. § 2 odst. 5 citovaného zákona za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, která nemá vzhledem k příjmům a celkovým sociálním a majetkovým poměrům dostatečné prostředky

- a) k úhradě nezbytného jednorázového výdaje spojeného zejména se zaplacením správního poplatku při prokázání ztrátě osobních dokladů, při vydání duplikátu rodného listu nebo dokladů potřebných k přijetí do zaměstnání, s úhradou jízdného v případě ztráty peněžních prostředků a v případě nezbytné potřeby s úhradou noclehu, nebo
- b) na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby, nebo
- c) na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmových činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.

Podle ust. § 36 odst. 1 citovaného zákona nárok na mimořádnou okamžitou pomoc má

- a) osoba uvedená v ust. § 2 odst. 3
- b) osoba uvedená v ust. § 2 odst. 4 a 5, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi,
- c) osoba uvedená v ust. § 2 odst. 6, pokud je považována za osobu v hmotné nouzi.

Žalobci byl vyplácen příspěvek na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o sociálních službách“), přičemž žadatelem (oprávněnou osobou) byl syn žalobce, žalobce je jakožto rodič zákonným zástupcem syna Jiřího Šoltyse, nar. 22. 2. 2001. Příspěvek na péči byl mu vyplácen ode dne 1. 1. 2012 ve výši 5.000 Kč [příspěvek na péči v částce 3.000 Kč (I. stupeň – lehká závislost) + 2.000 Kč zvýšení příspěvku na péči přiznané na základě ust. § 12 odst. 1 zákona o sociálních službách]. Příspěvek na péči však nespadá do tzv. započitatelných příjmů pro účely dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů. V měsíci prosinci 2013 a lednu 2014 uvedený příspěvek nebyl žalobci vyplácen, v únoru 2014 byla provedena zpětná výplata dávky. Žádost o mimořádnou okamžitou pomoc podanou dne 3. 1. 2014 tedy žalobce uplatnil v době nepřiznání příspěvku na péči. Argumentoval, že se tak dostal do svízelné, sociální a finanční situace, neboť neměl prostředky k zajištění základních životních potřeb jeho syna a zajištění řádné péče o něj. Uváděná žalobní argumentace správně nebyla zhodnocena pro vznik nároku na dávku mimořádné okamžité pomoci na úhradu nezbytného jednorázového výdaje, neboť zákon o pomoci v hmotné nouzi takový postup při rozhodování o mimořádné okamžité pomoci neumožňuje, neboť předpokládá, že již v průběhu řízení o žádosti bude žadatel dokládat určitým způsobem výši jednorázového výdaje, k jehož úhradě má mimořádná okamžitá pomoc sloužit. Tento účel poskytnutí dávky je navíc zřejmý z povahy mimořádné okamžité pomoci jako dávky pomoci v hmotné nouzi, která není založena na principu zajištění životního optima jednotlivce, nýbrž na poskytnutí nezbytně nutné finanční pomoci pro překonání určité tíživé sociální situace. Z tohoto důvodu nelze žalobci přisvědčit v tom, že by správní orgány měly při posuzování dávky zohlednit vzniklou situaci, tzn. nevyplacení

příspěvku na péči v měsíci prosinci 2013 a lednu 2014, neboť životní minimum jmenovaného nebylo odejmutím příspěvku na péči nikterak dotčeno, neboť příspěvek na péči i s navýšením dle ust. § 12 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v platném znění, není rozhodným příjmem pro stanovení výše a nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi.

K žalobcově námitce, že mu nebyla dána možnost vyjádřit se a seznámit se s podklady pro rozhodnutí před vydáním napadeného rozhodnutí nelze přisvědčit, neboť dle ust. § 74 ZPHN „*povinnost správního orgánu dát účastníku řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, jedná-li se pouze o podklady, které správnímu orgánu předložil tento účastník řízení*“. Ust. § 3 správního řádu stanoví, že správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v ust. § 2. Jedná se tedy o zásadu materiální pravdy. Správní řád modifikoval tuto zásadu s ohledem na požadavek procesní ekonomie jak je tomu v ostatních procesních předpisech, protože zjišťovat stav věci (objektivní pravdu) je časově i finančně velmi náročné a zpravidla i objektivně nemožné. Nezjišťují se totiž ty okolnosti, které pro danou věc nemají žádný význam. Ust. § 3 je konkretizováno v ust. § 50 a následující správního řádu věnované podkladům pro vydání rozhodnutí. Správní orgán není povinen zjišťovat spolehlivě stav věci, ale postačí, pokud zjistí tolik informací, kolik jich potřebuje k provedení určitého procesního úkonu. Ohled je však třeba brát na ust. § 2 a úkony musí být proto realizovány především v souladu se zákonem a musí být chráněn veřejný zájem. Optikou tohoto právního režimu soud neshledal procesní pochybení v postupu správního orgánu.

Z výše uvedených důvodů krajský soud proto uzavírá, že napadené rozhodnutí žalovaného nevykazovalo vady po stránce právní i skutkové, proto žaloba dle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. byla zamítnuta.

O nákladech řízení soud rozhodl podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s.

Ve věci byl plně úspěšný žalovaný, kterému však právo na náhradu nákladů řízení nebylo přiznáno dle ust. § 60 odst. 2 s.ř.s.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 30. prosince 2015

JUDr. Eva Lukotková, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová